

מסורת הש"ס

(א) חולין דף ע"ב (ב) חולין
דף קכ"ג (ג) וינחמנו
מז. (ד) ע"ש פס"י
יבמות (מ"ב): (ה) חולין
שם דף ע"ג (ו) קל"ג,
(ז) לעיל דף פ"ג. שביעות
ג: (מטות י"א, ו) סנהדרין
דף פ"ג. שביעות דף ג:
מטות דף ד: דף ע"ח. חולין
דף פ"ג. דף ק"א. קמח:
תמורה דף ד: ו' (ז) [על]
פ' ישי"ג, ח) [חולין קכ"ג,
ט) [דברים ס"ה] (י) [על]
ד' חליועין

תורה אור השלם

1. אך בהמשך עשר ימים
לחודש השביעי באספכם
את תבואת הארץ ותנו
את חג יי שבעת ימים
ביום הראשון בשבוע
וביום השמיני בשבוע;
ויקראו כל ליל
2. ולא תחזירו ממנו עד
בקר ואתה ממנו עד
בקר באש תשרפה;
שמות י"ב
3. בבית אחד יאכלו כל
תוציא מן הבית מן
הקשר חצרה ורעם אל
תשרפו בה; שמות י"ב

הגהות הב"ח

(א) ישי"ר ד"ה אצל המומח
וסי' ח"ט נוקה לא
המומח:

לעזי רש"י

טיבור"ס (טיטיומ"ש).
סחוסים.
אשמלו"ן (אישמלדו"ן).
עצם השכם.

מוסף רש"י

נענין עירון כפסח.
 דעס האטערן אלץ אלס
 מן יאל יד חלה
 (תורין 10.)
 חזק למריחה, למה
 שאל טוהן מוהל מלך
 למה לנדרו יבמות
 (שם)
 טוהן מוהל מלך
 ואלץ חושן, למר מרס
 דברס אלעס (סוכה 10.)
 יאד חקיענין, לשכ
 למה (תורין 33.)
 שבלשולן יודי יאד
 שונה אחרה, משה, וס
 נלען סחם משה (שם)
 סריק אל כוהים יאל
 המורדן טוהר, כפסח
 סריק וס (שם)
 וכל יאד כפסח
 (שם)
 עשר 10.) והדובר
 אל הכנס שבוועות 27.
 והדובר ממנו ער בקר
 וגר, אלץ חקיענין
 שמה הוא ואלץ שיעק
 לעש אל קוין עש
 והמחבר כפסח עטור
 (תורין 30.) בא הכבוד
 לעשר אחר אל
 תעשה, אלץ חקיענין
 ומנהל עש לאל, אלץ
 חקיענין, חקיענין הכבוד
 נעשע וס מעשן על אלץ
 חקיענין, למר אל עשן
 ותקע ענינין שיעשן
 (שבוועות 2.) דלמעשע סריק
 עשן על אלץ חקיענין
 יאדעס יאדעס (תורין)
 10.) חקיענין המור
 אחרי קרנו ומכרת על
 חקיענין הלאל ויכפרו 11.
 אל מן השם אחר יוד.
 אלץ חקיענין על אלץ

העיקר (סוחרין סגל) לא מספיק מה המומחר אינו נוקט

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

א אחיה בק"ו לדחות ומה
אח השבת מילה אף שלא
יקון צהרתו שבת שנדחת
ואתא קרא ומיעטה דכיון

ולא מילה שלא בזמנה הבאה מק"ו רב אשי
 אמר ישבתון ד"ט עשה הוא ואין עשה דוחה
 לא תעשה ועשה: **מתני'** כל הנאכל בשור
 הגדול יאכל בגדי הרך וראשי כנפים
 והסחוסים: **גמ'** רבה רמי תנן כל הנאכל
 בשור הגדול יאכל בגדי הרך ושאינו נאכל
 בלא אימא סיפא ראשי כנפים והסחוסים והא
 הני לא מתאכלי בשור הגדול אלא תנאי היא
 והכי קתני כל הנאכל בשור הגדול יאכל
 בגדי הרך ושאינו נאכל לא וי"א אף ראשי
 כנפים והסחוסים רבא אמר מה הן קתני והכי
 קתני יכל הנאכל בשור הגדול בשלקא יאכל
 בגדי הרך בצלי ומה הן ראשי כנפים והסחוסים
 בשלקא יאכל בגדי הרך בצלי ומה הן ראשי
 כנפים והסחוסים וגידן הרקני נידונין כבשר
 יאמר גידן שסופן להקשות רבי יוחנן אמר
 נמנין עליהן בפסח ריש לקיש אמר ר' יאין
 נמנין עליהן בפסח ר' יוחנן אמר נמנין עליהן
 בחר השתא אולינן ריש לקיש אמר אין נמנין
 עליהן בחר בסוף אולינן איתיביה ריש לקיש
 ר' יוחנן כל הנאכל בשור הגדול יאכל בגדי
 הרך ומה הן ראשי כנפים והסחוסים הני אין
 נאכל גידן שסופן להקשות לא א"ל תנא הני
 וה"ה לחנן הני מ"ט דהא מתאכלי בשור
 הגדול בשלקא הנך נמי מתאכלי בשור
 הגדול בשלקא א"ל ר' ירמיה לרבי אבין כי
 אואלת לקמיה דר' אבהו רמי ליה מי אמר רבי
 יוחנן גידן שסופן להקשו' נמנין עליהן בפסח
 אלמא בחר השתא אולינן והא כ"עא מיניה
 ריש לקיש מרבי יוחנן עוד הראש של עגל
 הרך מהו שיטמא ואמר לו אין מטמא אלמא
 בחר בסוף אולינן א"ל ידרמא לך הא לא חש
 למחמיה הא דרביה רבי יוחנן לגבי דריש
 לקיש וא"ל ה"ה תקטניו שבלשון יחיד אני
 שונה אותה: **מתני'** השובר את העצם
 בפסח הטהור הרי זה לוקה ארבעים **יראב**
 המותר בטהור והשובר בטמא אינו לוקה
 אלא הארבעים: **גמ'** בשלמא מותר בטהור
 ורתניא לא תותירו ממנו עד בקר והנותר
 ממנו עד בקר וגו' בא הכתוב ליתן עשה
 אחר לא תעשה לומר שאין לוקה דברי רבי
 יהודה רבי יעקב אומר לא מן השם הוא זה
 אלא משום דהוה ליה לאו שאין בו מעשה
 ואין לוקין עליו אלא שובר בטמא מגל דאמר
 קרא יעצם לא תשברו בו כ"ו בכשר ולא
 בפסול ת"ר ועצם לא תשברו בו כ"ו בכשר
 ולא בפסול ר' אומר יבית אחד יאכל ועצם
 לא תשברו בו כל הראוי לאכילה יש בו
 משום שבירת עצם ושאיין ראוי לאכילה אין
 בו משום שבירת עצם מאי בינייהו א"ר ירמיה
 פסח הבא בטומאה איכא בינייהו למ"ד כשר
 האי

וְיִטְעֵהוּ הָאֵל רַחֵם לְעוֹלָם: ה'
 יֵשׁוּעַ לְרִי יוֹחֵן מֵהֵיכָל שְׁעוֹר
 שֶׁ שֶׁל עֵגֶל הָרֶדֶק יֵשׁ לִי ט'
 שֶׁר (שְׁמוֹת יֵשׁ) וְלֹא גִידִין וּבִי

פד.

וְלֹא מִיָּדָה שְׁלֹא בֹטְנָה דִּאֲחֵי בָקָי. פִּירֵשׁ בְּקוֹי וְמָה לִרְעֵה שְׂדוּחָה אֶת טַעְנוּדָה וְעֵנֻדָה דְּחוּחָה אֶת הַשְּׁבֹחַ וְקִשְׁהָ דִּרְבָּה לִימֵת לִיה הֵאז ק"ו בַּפ' ר' אֲלֵיעֶזֶר דְּמִילָה (שִׁנָּה קֶלֶב): דְּקִסְכֵּר דִּלָּא לְדִרְעֵת דְּחוּחָה עֵנֻדָה לֹא מֵאִסּוּ וְחוּמְרָא לְדִרְעֵת אֲלֵא מֵאִסּוּ דִּגְבֻרָא דִּלָּא חֲזוּ וְרִמָּה פ"י ק"ו וְמָה אֲרֻכּ שְׁלֹא נִכְרְמוּ עֲלֵיו י"ג בְּרִיתוֹת דְּחוּחָה י"ט כ' וַיֵּשׁ לְהַשְׁבִּי מֵה לֹאכֹל נֶפֶשׁ שָׂקֵן מֵזֶה עֹבְרֵת שֶׁלֹּאמֹר לֹא יִהְיֶה מִזֶּה עֲלֵיהָ וְאוֹמֵר ר"י דְּלֹאכֹל מִמִּצְעֵד פ"י מִנְדֵּרִים וְנִבְדֵּת דִּלְחֹ וְדִמּוּ פ"י אֲעִי"ט שְׁלֹא נִכְרְמוּ עֲלֵיהֶן י"ג בְּרִיתוֹת וְסָכֵר רַבָּא דְּקִרְיָיִן בִּי"ט וְיִלְכֵּה לְמִפְרִיךְ מֵה לְגִדְרִים וְנִבְדֵּת שָׁן דִּוְרָךְ גְּבוּהָ דְּפִרְרִיךְ בַּפ' ר' אֲלֵיעֶזֶר דְּמִילָה (שִׁנָּה קֶלֶב). מָה לְעֹמֵד וְשָׂמִי לְהַלֵּחַ מ' דִּי"ט דִּלָּא חֲזוּהָ נִינְהוּ וְאֲפִילוּ חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת לֹא מִיקְרֵי דִוְרָךְ גְּבוּהָ מִיָּן דְּאִי לֹאֹ חֲטָטָא לֹא בְּעוּ לְאֲחִימִינְהוּ וְנִרְחָה דְּרַבָּה אֲלֵא לִיה הֵאז דְּרַבָּא אֲעִי דִי"ט עֲשֵׂה וְלֹא חֲטָטָה וְלִכְהִי אֲלֵטֶרְרִיךְ ק"ו דְּאִי לֹא ק"ו לֹא הוּהוּ לְרִיךְ לְמִסֵּר וְכֵן מִשְׁמַע בְּפִיךָ דִּבְרֵיךָ (דִּפְרִי ח'':) דְּפִרְרִיךְ גְּבִי אֲפֵר בִּירָה מוֹכִין לוֹדִיךָ מ' סוֹף סוֹף ק"ו עֲשֵׂה הוּא וְאִין עֲשֵׂה דְּחוּחָה לֹא חֲטָטָה וְעֵשֶׂה אֲלֵא אֲמֵר רַבָּא אֲמֵר דְּרַבָּא אִית לִיה דִי"ט עֲשֵׂה הוּא וְהִשְׁתָּא לְגִדּוּ לֹא אֲלֵטֶרְרִיךָ לְשִׁרְפֵת קִדְשֵׁי אֲלֵא עַל מִילָה דְּלֹאכֹל ק"ו אֲמֵר רַבָּא פִּרְקִי יִנְאֵל מ' (בִּינְא) (דִּפְרִי ח'') אִמְרָא מִימִינֵה לֹה הִכָּה אֲשִׁירֵפֶת קִדְשֵׁי דְּמִילָלָה מִמַּעֲטֵי וּרְבִי אֲשִׁי לֹא קִלִּי לְמִפְיֵלָה אֲרַבָּא אֲלֵא מִילָתָא דִּנְפִישָׁה קִלְמָר וְאִקְדִּישֵׁי קִלִּי וְאֲפִילוּ אֲמִילָה לְחֲמַשֵּׁת בָּשָׂא לֹה בִּינְא לְדִית מִיָּן קֵל וְחוּמְרָ: גִּידִין שְׁבוּפֵן אֲחֻקְשׁוֹת. פ"י בְּקוֹי גִּידִי זֹאכֵר וְאִין גִּרָּה לְרִבִּי"א דֵּהָא חֲמַשֵּׁת דֵּהָא רִמִּים כִּנְשָׁר לְגִמְרֵי וְאֲפִי: ר"ל לֹא פִסִּיל לֹה אִין מֵאִסּוּ דְּסָכֵר וְעֵלִי קִלְמָר אֲלֵא פִשְׁטָא בְּגִידִי זֹאכֵר מִשְׁמַע שֶׁהִם רִגְלֵיהֶם לִיחֹת טוֹחַר וְאִין רִאזוֹן לִיחֹל כְּמוֹ עֲמֻמֹת אֲלֵא גִרָּה דִּהִינֵי גִידִי שְׂדֵרָה וְגִידִים הִרְסִים דִּקְדָּמִי בְּרִיתֵיהֶם אֲחִירִי בְּגִידִי עֲשֵׂר לְכֵ"ט הוּוּ כִּנְשָׁר:

הואיל ומתאבלי בשור הגדול
בשליקא. והשתא לא חלי
רבי יוחנן במר השתא אלף דבדר
הנאכל בשור הגדול בשלקא וא"ת
ור"ל מהי פריך ליה לר' יוחנן וארביה
מיקשי לדידיה דמוחא דברייתא דבדבר
הנאכל בשור הגדול בשלקא חליק
במר השתא ויש לומר דבכר ר"ל
דבשרי כנפים והמסוקין יש עליהם
שם נשר וקט מנגדיס ופריך לרבי
יוחנן מדלא נקט דברייתא גדיס דרבי
דבוחא טפי ור' יוחנן משני דלין
דבוחא כלל מה שזין בהן טעם נשר
לא כן דהא אם היו רמים לעולם
היה פוסלין הילכך כיון דמתאבלי
בשלקא עינמין עליהן כמו לראשי כנפים
והמסוקים ורשב"א מפרש טעמא
דריש לקיס דגדיס לא דמו לראשי
כנפים והמסוקים דגדיס סופן
להקשות בגדי עזמו אלף ראשי כנפים
והמסוקים אין סופן להקשות בגדי
לעולם אלף בשור הגדול דוקא ולא

הרד"ב ב"ה ר' יוחנן. פירוש מהך לשמעון דלמוח צפרק בהמה
היה כנשין וחקש לנפשיה דקסבר גבי פסח בתר בסוף אולנין והתם
זכר הרבה מניין ורבי"א אומר דבירושלמי פריך דר"ל אר"ל
ד הראש של עגל הרק אזיל בתר דהשתא והכא הוי גזירת הכתוב:
דכא

תחזירו ממנו עד בקר והנותר וגו', וכאן הכתוב כו', לרבי יהודה כדאית ליה ולר' יעקב כדאית ליה. וכן דלא לך. ומשנין לה מהא דתרי' ועצם לא תשבור בו בכשר ולא במסור. ר' אומר בבית אה חסדור הראוי לאכילה יש בו שבות עצם. ואמרין מבד תרוייתו אמרי דלא לך מאי בעייתיה. ות

עין משפט
נר מצוה

פז א מ"י פ"י מהל' ק"ס
הלכה ט:
פז ב מ"י שס הל' י:
פז ג מ"י שס הלכה א:
פז ד מ"י שס והל' יא:

רבינו חננאל

[illegible][illegible]

לא שובר העצם בטמא מנא
יאכל ועצם לא תשברו בו,
ו' בזה, ר' ירמיה אמר פסח